

Conjunctuurbericht

Centraal Bureau voor de Statistiek

februari 2002

- **Algemeen: economie groeit in 2001 met 1,1%**
- **Bestedingen: vorig jaar minder geïnvesteerd**
- **Arbeidsproductiviteit: daling in 2001 uniek**

De conjunctuur in 2001

Algemeen

De Nederlandse economie heeft in 2001 een mager jaar doorgemaakt. De economische groei is uitgekomen op 1,1%. Dit is het laagste groeicijfer sinds 1993. Vooral de groei van de uitvoer is in 2001 sterk teruggelopen. Ook de consumptiegroei is vertraagd, terwijl de investeringen zelfs lager zijn dan in 2000. Bijna alle bedrijfstakken hebben te kampen gehad met deze groeivertraging, alleen bij de overheid en in de zorgsector is de groei hoger. De inflatie is vorig jaar met bijna 2%-punt toegenomen tot 4,5%. Sinds 1982 zijn de consumentenprijzen niet zo sterk gestegen. De afzetprijzen van de industrie daarentegen liggen in 2001 gemiddeld slechts iets boven het niveau van 2000. Een vat aardolie (North Sea Brent) is vorig jaar gemiddeld 13% goedkoper dan in 2000. Het rendement op aandelen was vorig jaar fors negatief; 2001 was dan ook het slechtste beursjaar sinds de oliecrisis in 1974. De lange rente bedroeg in 2001 gemiddeld 4,8%, een 0,5%-punt lager dan in 2000. De jaarcijfers over 2001 met betrekking tot de arbeidsmarkt blijven gunstig. De werkgelegenheid stijgt met 147 duizend mensen en de werkloze beroepsbevolking daalt met 22 duizend personen. Wel zijn deze mutaties minder groot dan in voorgaande jaren. Nederland presteert bij een internationale vergelijking van de economische groei benedengemiddeld. Ons land blijft internationaal goed scoren met de ontwikkeling van de werkloosheid, maar het inflatiepercentage in Nederland is binnen het eurogebied het hoogst.

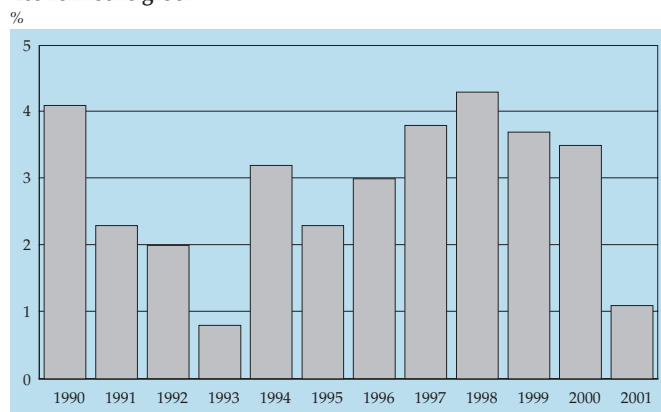
Bestedingen

Het volume van de investeringen in vaste activa is vorig jaar 1,1% kleiner dan een jaar eerder. De teruggang zit vooral bij de investeringen in machines, computers en vliegtuigen. Bij de machines speelt een rol dat vorig jaar minder grote, incidentele projecten in gebruik zijn genomen, zoals energiecentrales of grote installaties. Wanneer grote projecten en vliegtuigen buiten beschouwing worden gelaten, is het niveau van de totale investeringen in 2001 iets hoger dan in 2000. Steeds meer onder vinden Nederlandse exporteurs de gevolgen van de wereldwijde verslechtering van het economisch klimaat. Het volume van de uitvoer van goederen en diensten neemt in 2001 nog slechts toe met 0,9%. Dit is een grote terugval na de hoge groei van 9,5% in 2000. De individuele gezinsconsumptie is in 2001 in volume 1,8% groter dan in 2000, het laagste groeicijfer van de laatste jaren.

Arbeidsproductiviteit

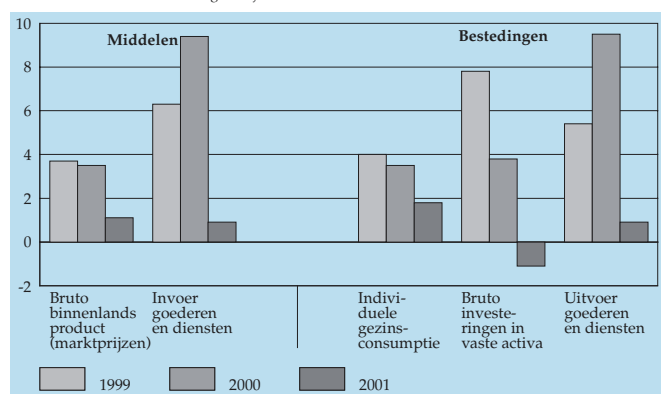
In 2001 ligt het groeipercantage van de economie (1,1%) onder dat van de werkgelegenheid (2,1%). Hierdoor is de arbeidsproductiviteit (de toegevoegde waarde per arbeidsjaar) met ongeveer 1% gedaald. Dit betekent dus dat vorig jaar per arbeidskracht minder is geproduceerd. In de laatste vijftig jaar heeft een daling van de arbeidsproductiviteit zich slechts tweemaal eerder voorgedaan. Het huidige verschil in groei tussen productie en werkgelegenheid heeft een aantal oorzaken. De verslechtering van de economische situatie vond plaats in een onverwacht snel tempo. In amper vijf kwartalen is de economische groei van 3,1% naar 0,4% teruggevallen. De arbeidsmarkt in ons land heeft gewoonlijk een wat langere tijd nodig om op veranderende economische omstandigheden te reageren. De stijging van het arbeidsvolume van werknemers vlakke dan ook in de loop van 2001 slechts licht af. Daarnaast zijn de ondernemers gezien de krapte op de arbeidsmarkt huisverig hun personeel snel te ontslaan. Ten tijde van de hoogconjunctuur in de afgelopen jaren hebben bedrijven zich juist grote moeite getroost om voldoende en goed gekwalificeerd personeel te werven.

Economische groei

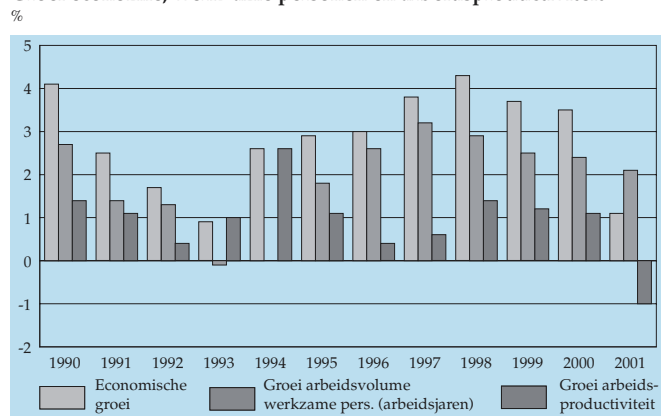

Middelen en bestedingen (volume)

Procentuele mutaties t.o.v. voorgaand jaar

Groei economie, werkzame personen en arbeidsproductiviteit

Kerngegevens ontwikkelingen in 1992–2001

Procentuele mutaties t.o.v. het voorgaand jaar, tenzij anders aangegeven

	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	1992/01 gem. 1)
Economische kernvariabelen (volume)											
Bruto binnenlands product	2,0	0,8	3,2	2,3	3,0	3,8	4,3	3,7	3,5	1,1	2,8
Invoer van goederen en diensten	2,1	-2,1	6,7	7,5	4,4	9,5	8,5	6,3	9,4	0,9	5,3
Consumptie	2,4	1,0	1,9	1,7	2,5	3,1	4,4	3,9	3,2	1,9	2,6
Overheid	1,6	1,4	0,5	0,6	-0,4	3,2	3,6	2,8	1,9	3,3	1,9
Gezinnen	2,5	1,0	2,2	2,0	4,0	3,0	4,8	4,5	3,8	1,2	2,9
w.o. Individuele consumptie binnenland	-	-	-	-	2,9	3,5	4,5	4,0	3,5	1,8	3,4
w.v. Voedings- en genotmiddelen	2,7	-0,3	1,7	1,8	1,7	2,1	0,9	1,2	1,2	-0,3	1,3
Duurzame consumptiegoederen	0,8	-1,6	1,8	1,7	3,3	5,3	9,5	8,3	5,4	-0,1	3,4
Diensten en overige goederen	3,2	2,1	2,4	2,0	3,0	3,3	3,8	3,4	3,3	2,6	2,9
Bruto investeringen in vaste activa	0,6	-2,8	2,2	4,8	6,3	6,6	4,2	7,8	3,8	-1,1	3,2
Bedrijven	-0,4	-3,1	2,1	5,1	6,0	8,3	4,1	7,8	3,1	-2,1	3,1
Overheid	7,4	-1,1	2,8	2,9	8,3	-3,0	5,3	7,7	8,1	5,1	4,4
Uitvoer van goederen en diensten	2,9	1,5	6,7	6,7	4,6	8,8	7,4	5,4	9,5	0,9	5,4
Productie (volume)											
Landbouw, bosbouw en visserij	4,1	2,4	3,9	2,0	-1,9	-5,3	9,3	5,3	0,9	-2,2	1,9
Delfstoffenwinning	0,0	1,8	-2,1	0,9	13,4	-8,2	0,8	-8,2	-2,1	5,2	0,2
Industrie	-0,6	-1,7	6,8	3,3	0,5	2,6	2,9	2,9	4,7	-1,1	2,0
Energie- en waterleidingbedrijven	2,2	4,3	1,3	3,4	4,8	-7,1	0,4	6,2	1,6	0,9	1,8
Bouwnijverheid	-2,3	-1,0	-0,4	-1,7	-1,8	3,3	3,2	5,4	2,7	1,0	0,8
Handel, horeca en reparatie	0,9	-0,8	1,9	3,4	3,6	7,5	6,7	4,6	3,2	0,0	3,1
Vervoer, opslag en communicatie	4,4	0,5	3,5	4,2	3,7	8,6	9,4	7,6	8,9	3,6	5,4
Financiële instellingen	1,1	6,7	-4,7	9,4	6,7	5,9	2,1	4,4	3,2	0,3	3,5
Overige diensten (excl. overheid)	2,6	2,4	2,1	4,5	4,6	4,3	3,8	3,7	3,5	2,6	3,4
Overheid en gesubsidieerd onderwijs	0,8	1,0	0,4	-2,7	0,5	2,9	2,7	1,8	0,6	2,5	1,1
Prijzen en lonen											
Consumentenprijsindex	3,7	2,1	2,7	2,0	2,0	2,2	2,0	2,2	2,6	4,5	2,6
Productenprijzen industrie afzet	-1,2	-1,9	0,8	2,7	1,4	3,0	-2,4	0,2	11,6	1,4	1,6
Productenprijzen industrie verbruik	-3,1	-3,6	1,6	3,1	2,6	3,7	-5,6	1,9	19,4	0,0	2,0
Aardolie, North Sea Brent (in \$ per barrel)	19,32	17,24	15,85	16,94	20,26	19,38	13,43	17,99	28,53	24,97	19,39
Cao-lonen particuliere bedrijven	4,2	3,3	1,6	1,3	1,9	2,2	3,1	2,8	3,3	4,9	2,9
Cao-lonen overheid	3,2	2,4	1,0	1,0	1,1	2,3	2,3	3,2	3,0	4,6	2,4
Cao-lonen gesubsidieerde sector	4,0	3,6	0,8	0,4	1,5	0,2	2,5	3,2	3,1	5,7	2,5
Arbeidsmarkt											
Bevolking (x 1 000)	15 182	15 290	15 381	15 459	15 523	15 607	15 703	15 809	15 922	16 043	15 592
Beroepsbevolking 15–64 jaar (x 1 000)	6 296	6 406	6 466	6 596	6 681	6 838	6 957	7 097	7 227	7 311 ³⁾	6 056
Werkzame beroepsbevolking 15–64 jaar (x 1 000)	5 885	5 925	5 920	6 063	6 187	6 400	6 609	6 805	6 959	7 064 ³⁾	5 675
Aantal vacatures (x 1 000)	71	55	52	62	76	94	135	172	203	171 ⁴⁾	92
Geregistreerde werklozen (x 1 000)	336	415	486	464	440	375	287	221	188	146	336
Idem, in % van de beroepsbevolking	5,3	6,5	7,5	7,0	6,6	5,5	4,1	3,1	2,6	1,9	5,0
Arbeidsparticipatie mannen (%)	72	71	70	72	72	74	75	76	77	77	74
Arbeidsparticipatie vrouwen (%)	41	42	42	44	45	47	49	51	52	53	47
Geld, krediet en rente											
CBS-herbeleggingsindex	7,9	47,2	2,3	19,8	40,3	44,9	22,3	30,6	-2,1	-19,2	19,4
Verstrekt hypothecair krediet	20	44	29	-5	45	29	24	30	-11	4	21
Daggeldrente (%)	9,3	7,1	5,1	4,2	2,9	3,1	3,2	2,7	4,1	4,4	4,6
Rendement op staatsobligaties (%)	8,2	6,3	6,7	6,6	5,7	5,2	4,5	4,4	5,3	4,8	5,8
Hypotheekrente (%)	8,8	7,5	7,3	7,1	6,3	5,8	5,6	5,1	5,9	5,9	6,5
Overige indicatoren											
Consumentenvertrouwen ²⁾ (%)	-14	-22	-7	4	1	15	17	14	25	-1	3
Economisch klimaat	-36	-50	-14	6	-4	19	16	5	25	-25	-6
Koopbereidheid	1	-3	-2	3	4	12	18	20	25	15	9
Productenvertrouwen industrie ²⁾ (%)	-4	-7	3	3	1	5	4	3	6	-2	1
Bezettingsgraad industrie (%)	83,2	80,7	83,6	84,4	83,9	84,8	85,0	84,3	84,6	84,1	83,9
Faillissementen bedrijven en instellingen	28	35	-6	-12	-5	2	-8	-6	13	27	7

Tenzij anders aangegeven is het jaarcijfer berekend als gemiddelde van de kwartaal- of maandgegevens van dat jaar.

1) Het gemiddelde is berekend als rekenkundig gemiddelde van de jaarcijfers.

3) Reeksbreuk.

2) Saldo positieve en negatieve antwoorden in procenten van het totaal.

4) Ultimo september.

Internationale gegevens 1992–2001

Procentuele mutaties t.o.v. het voorgaand jaar, tenzij anders aangegeven

	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	1992/01 gem.
Bruto binnenlands product (volume)											
Nederland	2,0	0,8	3,2	2,3	3,0	3,8	4,3	3,7	3,5	1,1	2,8
Duitsland	2,2	-1,1	2,3	1,7	0,8	1,4	2,0	1,8	3,0	0,9	1,5
Eurozone	1,4	-0,8	2,3	2,2	1,4	2,3	2,9	2,7	3,5	1,8	2,0
Verenigde Staten	3,1	2,7	4,0	2,7	3,6	4,4	4,3	4,1	4,1	1,1	3,4
Japan	0,9	0,4	1,0	1,6	3,5	1,8	-1,1	0,8	1,5	0,1	1,1
Consumptie gezinnen (volume)											
Nederland	2,5	1,0	2,2	2,0	4,0	3,0	4,8	4,5	3,8	1,2	2,9
Duitsland	2,7	0,1	1,0	2,0	1,0	0,6	1,8	3,1	1,5	1,4	1,5
Eurozone	1,9	-0,9	1,3	1,9	1,6	1,6	3,1	3,3	2,6	1,5	1,8
Verenigde Staten	2,9	3,4	3,8	3,0	3,2	3,6	4,8	5,0	4,8	3,0	3,8
Japan	2,6	1,8	2,6	1,4	2,4	0,8	0,1	1,2	0,5	0,4	1,4
Consumentenprijsindex											
Nederland ¹⁾	3,7	2,1	2,7	2,0	1,4	1,9	1,8	2,0	2,3	5,1	2,5
Duitsland ¹⁾	5,1	4,4	2,8	1,7	1,2	1,5	0,6	0,6	2,1	2,4	2,2
Eurozone ¹⁾	3,7	3,2	2,7	2,5	2,1	1,7	1,1	1,1	2,3	2,6	2,3
Verenigde Staten	3,0	3,0	2,6	2,8	2,9	2,3	1,6	2,2	3,4	2,8	2,7
Japan	1,7	1,3	0,7	-0,1	0,1	1,7	0,6	-0,3	-0,7	-0,5	0,5
Werkloosheid											
Nederland	1	24	17	-5	-5	-15	-23	-23	-15	-22	-7
Duitsland	14	15	7	-2	10	11	-3	-4	-5	-1	4
Eurozone	11	19	7	-2	3	1	-5	-7	-10	-5	1
Verenigde Staten	11	-7	-11	-7	-2	-7	-8	-5	-4	17	-2
Japan	4	17	16	9	7	2	21	14	1	6	10

Bron: Oeso, Eurostat.

Van een aantal landen zijn nog geen gegevens over geheel 2001 beschikbaar, in dat geval zijn gegevens tot en met de meest recente periode gebruikt.

1) Na 1995 volgens de geharmoniseerde consumentenprijsindex.

Productie: landbouw en industrie produceren in 2001 minder

Bijna alle bedrijfstakken hebben in 2001 te kampen gehad met de groei-vertraging van de economie. Bij de landbouw (-2,2%) en bij de industrie en energie (-0,2%) is zelfs sprake van productiedalingen. In de landbouw en de voedings- en genotmiddelenindustrie hangt dat deels samen met de MKZ-crisis en de nasleep daarvan. Bij de industrie spelen ook de teruggevallen vraag naar investeringsgoederen en de teruggelopen export in de tweede helft van 2001 een rol. De bouwrijverheid (+1,0%) en de handels-, horeca- en transport- en communicatiebedrijven (+1,2%) zagen hun productie minder snel groeien dan in 2000. Ook de financiële en zakelijke dienstverleners (+1,6%) hebben hun activiteiten in 2001 minder snel zien toenemen dan in voorgaande jaren. Bij de financiële instellingen speelt onder andere het slechte beleggingsklimaat een rol. Al met al is er maar één bedrijfstak waar de groei hoger uitkwam dan in 2000: de overheid en de zorgsector. Daar was de groei (+3,1%) beduidend hoger dan de gematigde productiestijgingen van de voorgaande jaren.

Gezinsconsumptie: groei gehalveerd

Het volume van de binnenlandse individuele consumptie in 2001 is 1,8% groter dan in 2000. Een jaar eerder bedroeg de toename van de individuele consumptie nog 3,5%. Er is een aantal oorzaken aan te wijzen waarom het groeicijfer van de consumptie bijna is gehalveerd. Zo is mede door de verslechterde economische ontwikkeling de koopbereidheid van de consument in de loop van vorig jaar afgenomen. Daarnaast heeft de hoge inflatie de reële bestedingsmogelijkheden van de gezinnen beperkt. Verder zijn er in 2001 aanzienlijk minder hypotheekovergelingen en waren de ontwikkelingen op de aandelenbeurzen negatief. De met de introductie van het nieuwe belastingstelsel gepaard gaande lastenverlichting heeft de bovenstaande negatieve effecten voor de consumptieve uitgaven in 2001 onvoldoende kunnen compenseren. Wel hebben gezinnen vorig jaar fors meer gespaard. Eind 2001 is het spaartegoed 17 miljard euro hoger dan ultimo 2000. Een jaar eerder was het spaartegoed met 4 miljard euro toegenomen.

Bij de bestedingen aan duurzame goederen heeft zich in 2001 een lichte volumedaling voorgedaan (-0,1%). In eerdere jaren schommelde de toename bij deze meest conjunctuurgevoelige consumptiecategorie nog tussen vijf en tien procent. Vooral de zeer negatieve ontwikkeling van de auto-aankopen ligt aan de daling ten grondslag. Er werden verleden jaar bijna 316 duizend personenauto's aan particulieren verkocht, 20% minder dan in 2000. Van een lichte volumedaling (-0,3%) is eveneens sprake bij de consumptie van voedings- en genotmiddelen. Al met al is in 2001 aan goederen in volume maar een bescheiden 0,6% meer uitgegeven. Ook bij de consumptie van diensten valt de groei in 2001 terug; hieraan is 2,7% meer besteed.

Prijzen: inflatie vorig jaar fors hoger

De gemiddelde inflatie is in 2001 in ons land uitgekomen op 4,5%. Dat is bijna 2%-punt hoger dan het jaar daarvoor en de hoogst gemeten inflatie sinds 1982. De consumentenprijzen zijn over een breed front in 2001 sterker gestegen dan in 2000. Deze vrij forse prijsstijging is voor een belangrijk deel toe te schrijven aan de BTW en ecotaks. Per 1 januari 2001 werden zowel het algemene BTW-tarief als de tarieven van de ecotaks fors verhoogd. Deze verhogingen alleen al droegen voor 0,9%-punt bij aan de inflatie. Verder werden de grootste prijsstijgingen waargenomen bij voedingsmiddelen en alcoholvrije dranken. Deze artikelen werden gemiddeld 7% duurder. Binnen deze artikelgroep waren de prijsontwikkelingen vrij divers. Zo werden verse groenten en fruit bijna 10% duurder, vooral als gevolg van slechte oogsten in Zuid-Europa. Mede door proble-

men in de vleessector moest in 2001 ook voor vlees bijna 10% meer worden betaald dan het jaar daarvoor. Een grote bijdrage aan de inflatie werd ook geleverd door de uitgavenpost huisvesting, water, elektriciteit en gas. Aan deze post wordt gemiddeld bijna 27% van het totale gezinsbudget gespendeerd. De huren stegen afgelopen jaar weliswaar aanzienlijk minder (2,6%) dan het gemiddelde inflatiecijfer, toch namen de totale huisvestingskosten toe met 5,0%. Dit vond voor een groot deel zijn oorzaak in de, mede door de hogere ecotaks, fors gestegen prijzen voor elektriciteit en gas. Naast koffie werden alleen telefonie en autobrandstoffen iets goedkoper. De ontwikkeling van de consumentenprijsindex is in de loop van het jaar 2001 vrij stabiel geweest.

De afzetprijzen van de Nederlandse industrie zijn over heel 2001 licht gestegen ten opzichte van 2000 (1,4%). In tegenstelling tot de consumentenprijzen laten de producentenprijzen wel een specifieke ontwikkeling in de loop van 2001 zien. In het eerste halfjaar van 2001 lagen de producentenprijzen nog gemiddeld 5,6% hoger dan een jaar eerder, in het tweede halfjaar lagen de prijzen gemiddeld 2,5% lager. Voor de in de industrie verbruikte grondstoffen en halffabrikaten hoefde men, per saldo, in 2001 niet meer te betalen dan in het voorgaande jaar. De prijs van een vat aardolie lag gemiddeld vorig jaar 13% onder het niveau van 2000. Een jaar eerder was een vat aardolie gemiddeld 60% duurder geworden.

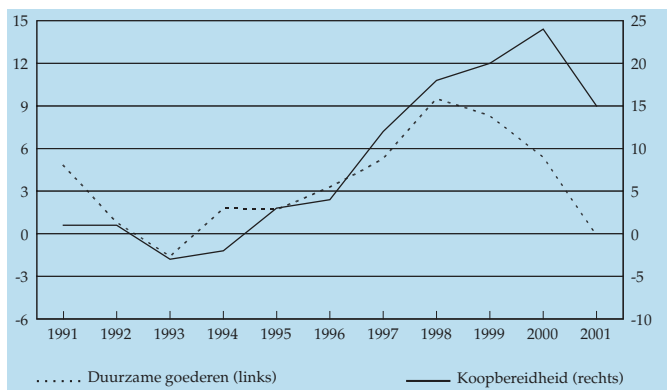
Arbeidsmarkt: ook in 2001 verrassend gunstig

Ondanks de economische tegenwind vorig jaar heeft de reeks van jaren met een gunstige arbeidsmarkt zich in 2001 voortgezet. Het totaal aantal mensen met een baan van 12 uur of meer per week kwam in 2001 voor het eerst uit boven de zeven miljoen. Met een stijging van 147 duizend kwam de werkzame beroepsbevolking gemiddeld uit op bijna 7,1 miljoen. Deze stijging is iets lager dan in 2000, toen het aantal werkenden toenam met 154 duizend. Tijdens de twee regeerperiodes van het paarse kabinet is de werkgelegenheid in totaal met ruim 1 miljoen mensen gegroeid. Vooral vrouwen profiteerden van de toegenomen werkgelegenheid. Het aantal werkende vrouwen steeg de afgelopen vijf jaar met 530 duizend, de toename bij de mannen lag met 340 duizend aanmerkelijk lager. In 2001 is de arbeidsdeelname van vrouwen verder toegenomen. Vorig jaar had ruim 53% van alle vrouwen van 15-64 jaar betaald werk voor twaalf uur of meer per week. Tien jaar geleden was dit percentage nog 41.

De toename van de werkgelegenheid vertaalt zich in een afname van het aantal werklozen. Het CBS stelt over de werkloosheid verschillende cijfers samen. Het cijfer van de geregistreerde werkloosheid geeft aan hoeveel mensen die bij een arbeidsbureau staan ingeschreven, daadwerkelijk beschikbaar zijn voor de arbeidsmarkt. Gemiddeld over heel 2001 kwam het aantal geregistreerde werklozen uit op 146 duizend, 42 duizend minder dan in 2000. De werkloze beroepsbevolking bestaat uit mensen die actief zoeken naar betaald werk van twaalf uur of meer per week en dat nog niet gevonden hebben of nog in de nieuw gevonden baan moeten beginnen. Het ingeschreven staan bij een arbeidsbureau is daarbij niet van belang. Deze werkloze beroepsbevolking is vorig jaar met 22 duizend gedaald tot iets onder de 250 duizend. Dit komt overeen met 3,4% van de beroepsbevolking. Bij de potentiële arbeidsreserve gaat het om mensen die betaald werk willen hebben voor tenminste twaalf uur per week, ongeacht of men zoekt naar werk of direct in staat is in een baan te beginnen. Deze potentiële arbeidsreserve is vorig jaar met 50 duizend gedaald tot 661 duizend mensen. Over een langere periode bezien is deze groep aanzienlijk verminderd. In 1994 telde deze groep met bijna 1,2 miljoen mensen nog het grootse aantal van het afgelopen decennium.

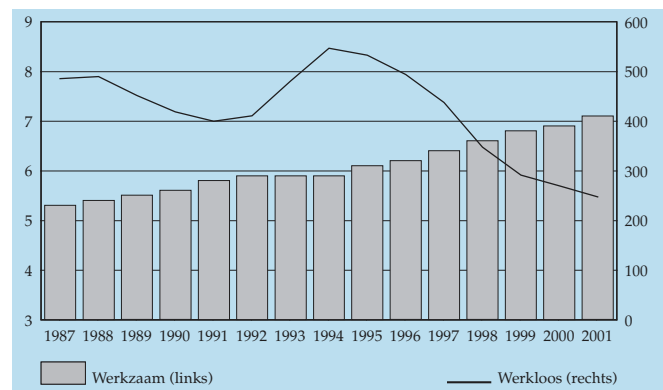
Volume groei duurzame goederen en koopbereidheid

saldo % pos. en neg. antwoorden

Werkzame en werkloze beroepsbevolking

x mln x 1 000

● Groeivertraging in Nederland groter dan in eurozone

Economische groei

In alle belangrijke geïndustrialiseerde landen is de economische groei in 2001 lager dan die in 2000. Dit is een verschil met de laatste periode van economische neergang in 1992 en 1993. Toen in deze twee jaar de economische groei in een groot aantal Europese landen stagneerde, lag de economie in de Verenigde Staten (VS) weer op stoom. Met name in de VS en in Nederland is het verschil in groeitempo tussen 2001 en 2000 aanzienlijk. In ons land komt de economische groei vorig jaar 2,4%-punt lager uit en in de VS 3,0%-punt.

In het eurogebied is de conjuncturele vertraging tussen deze twee jaren beperkt tot 1,7%-punt. De economische groei in de VS en Nederland (in beide landen 1,1%) ligt voor het eerst sinds jaren onder die in het eurogebied. Het volume van het bruto binnenlands product (BBP) in de eurozone is vorig jaar 1,8% groter dan in 2000. Binnen dit gebied is de economie in Spanje en Frankrijk het meest gegroeid en in Duitsland en Nederland het minst. In Japan is het BBP amper toegenomen. In de twee laatste kwartalen van 2001 kende de economie in Japan een krimp.

Gezinsconsumptie

Het groeicijfer van de gezinsconsumptie in Nederland is internationaal gezien matig. De hogere groeicijfers in Frankrijk en Spanje laten zien dat de gezinsconsumptie in deze landen het fundament is onder de internationaal gezien gunstige economische groei. Ook in de VS heeft de gezinsconsumptie in 2001 een belangrijke bijdrage geleverd aan de economische groei. Hoewel het stijgingspercentage is teruggelopen van bijna 5% in 2000 naar 3% in 2001 zijn de gezinsbestedingen in de VS in vergelijking met de andere bestedingscategorieën wel redelijk op peil gebleven. Dit was een belangrijke doelstelling van het monetaire beleid van het Federal Reserve System (FED). Om de gezinsconsumptie te stimuleren heeft de FED verleden jaar de rente in elf stapjes 4¾%-punt verlaagd. De renteaanpassing van de Europese Centrale Bank (ECB) is minder fors geweest. In 2001 heeft de ECB het rentepercentage in vier keer totaal 1½%-punt omlaag gebracht.

Inflatie

Volgens de geharmoniseerde consumentenprijsindex bedraagt de prijsstijging in Nederland vorig jaar 5,1%. Dat is bijna het dubbele van het inflatiecijfer voor de eurozone (2,6%). Binnen het eurogebied is ons land daarmee koploper. In vergelijking met de prijzen in het eurogebied zijn in ons land de prijzen voor gezondheidszorg en huisvesting (incl. energie) sneller gestegen. Ook de horeca kent in Nederland een hogere prijsstijging dan in de eurozone. De prijsdaling in de categorie communicatie was in ons land wat groter dan in de andere landen van de euro.

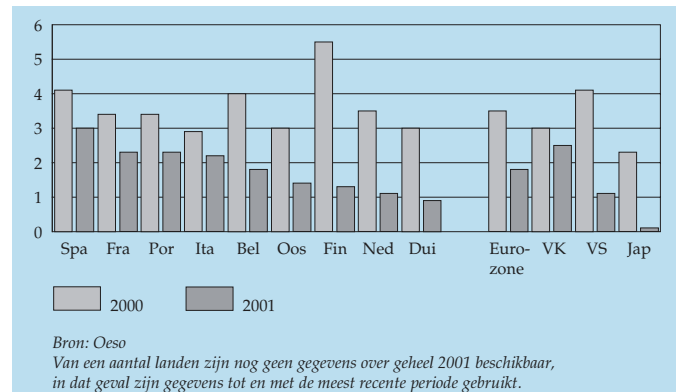
Frankrijk is binnen de eurozone voor het derde achtereenvolgende jaar het land met de laagste inflatie. In drie jaar is de prijsstijging in ons land in totaal 7%-punt hoger uitgevallen dan in Frankrijk. In Japan liggen de consumentenprijzen vorig jaar onder het niveau van een jaar eerder. In 2000 en 1999 was er in dat land ook al sprake van deflatie.

Werkloosheid

De daling van de werkloosheid in Nederland in 2001 met 22% is internationaal gezien ongekend. Sinds 1998 daalt de werkloosheid in ons land veel harder dan in de eurozone. Voor het eurogebied als totaal is het aantal werklozen 5% kleiner dan een jaar eerder. Bij onze buurlanden Duitsland en België is de werkloosheid vorig jaar nauwelijks gedaald. De lage economische groei in 2001 heeft zich in de VS snel vertaald in een forse stijging van de werkloosheid. Dit is een aanwijzing dat de arbeidsmarkt in de VS sneller reageert op een vertragende economische ontwikkeling dan die in de eurozone. Opmerkelijk is de daling van de werkloosheid in het Verenigd Koninkrijk (VK). Ook bij de groei van het BBP, de consumptie en de inflatie scoort het VK verrassend goed.

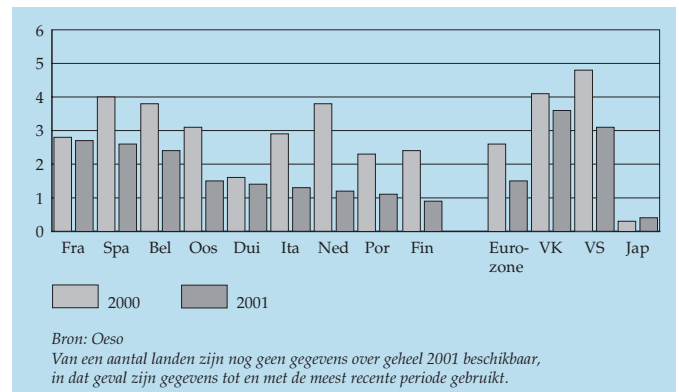
Bruto binnenlands product (volume)

Procentuele mutaties t.o.v. voorgaand jaar

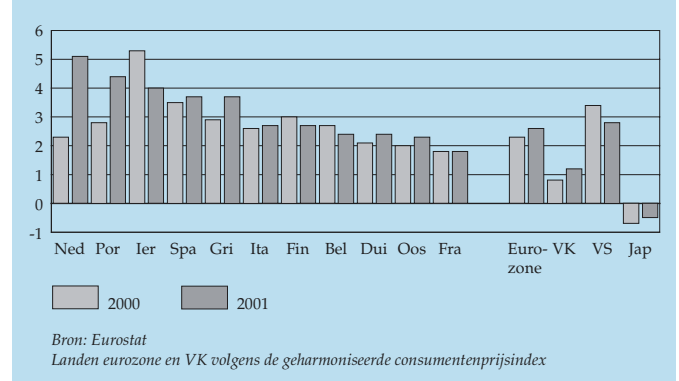
Consumptie gezinnen (volume)

Procentuele mutaties t.o.v. voorgaand jaar

Consumentenprijsindex

Procentuele mutaties t.o.v. voorgaand jaar

Werkloosheid

Procentuele mutaties t.o.v. voorgaand jaar

